

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«ПОЗАСУДОВЕ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ. МЕДІАЦІЯ»

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина
Код і найменування спеціальності	Усі спеціальності ПДАУ
Тип і назва освітньої програми	Вибіркова міжфакультетська навчальна дисципліна
Курс, семестр	2 курс, 3 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю з навчальної дисципліни	Кількість кредитів ЄКТС – 3 Загальна кількість годин – 90, із яких: <i>Денна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 16 год., практичних занять – 14 год. самостійна робота – 60 год. <i>Заочна форма здобуття освіти:</i> лекцій – 2 год., практичних занять – 2 год. самостійна робота – 86 год. Форма семестрового контролю – залік
Мова викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій, кафедра підприємництва і права
Контактні дані розробника	Викладач: Галина Терела кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри підприємництва і права; Контакти: каб. 482 (навчальний корпус №4) e-mail: halyna.terela@pdau.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdau.edu.ua/people/terela-galyyna-vasylivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова навчальна дисципліна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Передумовою для вивчення дисципліни «Позасудове вирішення спорів. Медіація» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей у процесі засвоєння загального курсу «Правознавство» та/або інших правничих дисциплін.
Компетентності	загальні ЗК 6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, встановлення причиннонаслідкових зв'язків, уміння використовувати їх у професійній та соціальній діяльності. ЗК 7. Здатність до адаптації, творчості, генерування ідей та дій у новій ситуації, формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички. ЗК 8. Здатність до практичного застосування знань та оволодіння сучасними знаннями. ЗК 18. Уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.
Результати навчання	РН 6. Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати уміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК	

(SOFT SKILLS)

ОК передбачає набуття загальних компетентностей та комплексу соціальних навичок (soft skills), притаманних сучасному фахівцю: здатність до абстрактного мислення, пошук та аналіз інформації, спілкування з представниками інших професійних груп, робота в науковому контексті, долучення до професійної діяльності тощо. Формуванню навичок soft skills в межах освітньої компоненти сприяють сучасні методи й прийоми навчання, де ведеться робота в команді, що мотивує здобувачів вищої освіти до ініціативності, креативності, вміння управляти конфліктами, діяти соціально відповідально та свідомо, самоорганізації, виховання потреби систематичного оновлення своїх знань для їх практичного застосування, формування умінь організаторської діяльності. Соціальні навички формуються також і під час проведення студентських наукових конференцій, участі у засіданнях гуртків, круглих столах, громадських заходах тощо.

МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Формування у здобувачів вищої освіти цілісної системи знань і відповідних компетентностей щодо альтернативних способів вирішення спорів (конфліктів), набуття ними здатності розв'язувати задачі та проблеми, що виникають при застосуванні медіації як провідного способу позасудового вирішення спору, оволодіння необхідними знаннями, необхідними для тлумачення чинного законодавства, набуття практичних навичок у вирішенні конфліктних ситуацій.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- Тема 1. Поняття та сутність конфлікту.
- Тема 2. Загальна характеристика альтернативних способів вирішення спорів.
- Тема 3. Медіація як спосіб позасудового вирішення спорів.
- Тема 4. Нормативно-правове регулювання медіації.
- Тема 5. Організаційні засади медіації.
- Тема 6. Професійна діяльність медіатора.
- Тема 7. Структурно-функціональна характеристика медіаційної процедури.
- Тема 8. Особливості медіації та арбітражу в окремих сферах суспільних відносин.
- Тема 9. Медіація в окремих сферах юридичної практики.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ

словесні методи (лекція, пояснення, бесіда); *наочні методи* (ілюстрування, демонстрування); *практичні методи* (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою); *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу й новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації); *методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності* (роз'яснення мети навчальної дисципліни, висування вимог до вивчення дисципліни); *інтерактивні методи* (кейс-метод, дискусії, диспути, дебати, «Мозковий штурм», проєктування професійних ситуацій, командні конкурси і змагання); *комп'ютерні, мультимедійні методи* (використання мультимедійних презентацій); *методи усного контролю* (опитування); *методи письмового контролю* (самостійна робота, есе); *методи самоконтролю* (самостійний пошук помилок, самоаналіз).

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Забезпечення об'єктивності оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється шляхом застосування накопичувальної системи нарахування балів оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожної теми освітнього компоненту впродовж семестру, достовірної фіксації результатів оцінювання у журналі обліку аудиторної навчальної роботи та завершується заліком із занесенням у відомість обліку успішності підсумкового балу за результатами поточної успішності.

Схема нарахування балів, шкала та критерії оцінювання результатів навчання наведені у Додатку до силабусу.

ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ

- щодо виконання термінів перекладання та

Терміни виконання та перекладання регламентуються Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті <http://surl.li/qhurvx> та Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті <http://surl.li/dcddab>.

Здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.

- щодо академічної доброчесності

Нормативно-правові акти стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ <http://surl.li/irohph>. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності

	<p>http://surl.li/sbyeab та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/cbcoqm.</p> <p>Виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно виконати його. Списування під час практичних занять заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.</p>
- щодо відвідування занять	<p>Не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти повинні приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, тимчасова непрацездатність, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.</p>
- щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету http://surl.li/britcc. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проектах (з видачею сертифіката) опанувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати дисципліни.</p>
- щодо оскарження результатів оцінювання	<p>Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті http://surl.li/blxujj. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету.</p>

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні:

1. Альтернативні способи вирішення спорів: навч. посіб./за заг. ред. Ю. Д. Притики. Харків: Право, 2019. 264 с.
2. Вступ до альтернативного вирішення спорів: навч. посіб. / Г. В. Анікіна, Ю. В. Білоусов, Н. Л. Бондаренко-Зелінська [та ін.] ; під ред. У. Хельманна, Н. Л. Бондаренко-Зелінської. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2017. 234 с.
3. Закон України «Про медіацію». Науково-практичний коментар. Станом на 1 квітня 2023 р. / За загальною редакцією доктора юридичних наук, професора Кармази О. О., кандидата юридичних наук, доцента Федоренко Т. В., кандидата юридичних наук, доцента Ізуйти П. О. Київ: Талком, 2023. 241 с.
4. Конфліктологія та медіація : навчальний посібник / В. І. Докаш. Чернівці, Львів : Видавництво «Новий Світ – 2000», 2022. 249 с.
5. Медіація у професійній діяльності юриста: підручник / авт. кол.: Т. Білик, Р. Гаврилук, І. Городиський [та ін.]; за ред. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
6. Рахліс В. Л. Переговори і медіація: підруч. для підгот. проф. переговорника / Вадим Рахліс, Олена Павленко; за ред. Олени Павленко. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 340 с.

Допоміжні:

7. Terela H., Strilets V. Development of labor inspection models in the context of international and European legal standards. *CUESTIONES POLÍTICAS*. 2024. Vol. 42. № 80. Pp. 196–213.

<https://doi.org/10.46398/cuestpol.4280.10>

8. Гаврилюк Р. О. Медіація як цінність: монографія / Руслана Гаврилюк, Петро Пацурківський; Чернівець. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці: ЧНУ: Рута, 2023. 465 с.
9. Герасіна Л.М., Требін М.П., Сахань О.М., Воднік В. Д. Конфліктологія: загальна та юридична : підручник / за заг. ред. Л.М. Герасіної. Харків: Право, 2021. 224 с.
10. Конфліктологія та медіація: навчальний посібник / В. І. Докаш. Чернівці, Львів: «Новий світ – 2000», 2021. 249 с.
11. Кузніченко С. О. Медіація та інші правові інструменти альтернативного вирішення позасудового спору: навч. посіб. для військ. капеланів / С. О. Кузніченко, С. С. Мирза; НДІ прав. забезп. інновац. розвитку Нац. акад. прав. наук України. Одеса: Юридика, 2024. 123 с.
12. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. 275 с.
13. Практика медіації: Словник-довідник / уклад.: С. О. Гарькавець, Л. П. Волченко. Лисичанськ: ТОВ «Фокспринт», 2019. 128 с.
14. Терела Г. В. Нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю в Україні: історичний досвід і сучасність : монографія. Полтава: Копі-Центр, 2024. 459 с.
15. Тихомирова Є.Б., Постоловський С.Р. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник. Київ: Університетська книга, 2023. 240 с.
16. Фішер Р., Юрі К., Паттон Б. Перемовини без поразки. Гарвардський метод. Київ: Сварог, 2023. 248 с.
17. Яхно Т., Куревіна І. Конфліктологія та теорія переговорів. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 168 с.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

Офіційний вебпортал Верховної Ради України / Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри підприємництва і права
протокол № 15 від 13 січня 2025 року

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Денна форма

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти				Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійно і роботи	Виконання тестів	
Тема 1. Поняття та сутність конфлікту.	2	3	5		10
Тема 2. Загальна характеристика альтернативних способів вирішення спорів.	2	3	5		10
Тема 3. Медіація як спосіб позасудового вирішення спорів.	2	3	5		10
Тема 4. Нормативно-правове регулювання медіації.	–	–	5		5
Тема 5. Організаційні засади медіації.	2	3	5		10
Тема 6. Професійна діяльність медіатора.	2	3	5		10
Тема 7. Структурно-функціональна характеристика медіаційної процедури.	2	3	5		10
Тема 8. Особливості медіації та арбітражу в окремих сферах суспільних відносин.	2	3	5		10
Тема 9. Медіація в окремих сферах юридичної практики.	–	–	5		5
Всього по темах	14	21	45		80
Розв'язування тестів				20	20
Разом					100

1. Опитування (0–2 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. Демонструвати вміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	1,9–2
РН 9.		на середньому рівні	1,6–1,8
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати уміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	2,6–3
		на середньому рівні	1,6–2,5
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

3. Виконання завдань самостійної роботи (0–3 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати уміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	4,0–5
		на середньому рівні	3,6–3,9
		на достатньому рівні	2,1–3,5
		на низькому рівні	0–2

4. Виконання тестів (0–20 балів) – денна форма

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати уміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	18–20
		на середньому рівні	15–17
		на достатньому рівні	8–14
		на низькому рівні	0–8

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.

Заочна форма

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назви тем	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом
	Опитування	Виконання завдань на практичних заняттях	Виконання завдань самостійно і роботи	Виконання контрольної роботи	Виконання тестів	
Тема 1. Поняття та сутність конфлікту.	–	–	5			5
Тема 2. Загальна характеристика альтернативних способів вирішення спорів.	–	–	5			5
Тема 3. Медіація як спосіб позасудового вирішення спорів.	2	3	5			10
Тема 4. Нормативно-правове регулювання медіації.	–	–	5			5
Тема 5. Організаційні засади медіації.	–	–	5			5
Тема 6. Професійна діяльність медіатора.	–	–	5			5
Тема 7. Структурно-функціональна характеристика медіаційної процедури.	–	–	5			5
Тема 8. Особливості медіації та арбітражу в окремих сферах суспільних відносин.	–	–	5			5
Тема 9. Медіація в окремих сферах юридичної практики.	–	–	5			5
Всього по темах	2	3	45			50
Розв'язування тестів					20	20
Виконання контрольної роботи				30		30
Разом						100

1. Опитування (0–2 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати вміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	1,9–2
		на середньому рівні	1,6–1,8
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати вміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	2,6–3
		на середньому рівні	1,6–2,5
		на достатньому рівні	1,1–1,5
		на низькому рівні	0–1

3. Виконання завдань самостійної роботи (0–3 бали)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6.	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати вміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	4,0–5
		на середньому рівні	3,6–3,9
		на достатньому рівні	2,1–3,5
		на низькому рівні	0–2

4. Виконання тестів (0–20 балів) – заочна форма

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
РН 6	Демонструвати здатність до аналізу, адаптації та діяльності в нових ситуаціях. РН 9. Демонструвати вміння діяти соціально, відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), поєднувати глибокі професійні знання з фундаментальними моральними, правовими, етичними принципами та естетичними цінностями.	на високому рівні	18–20
		на середньому рівні	15–17
		на достатньому рівні	8–14
		на низькому рівні	0–8

3. *Виконання контрольної роботи – заочна форма*

Рівень опанування РН відповідної навчальної програми	Якісна оцінка відповідей, виконання завдань, поведінки здобувача	Кількість балів
Високий	Завдання виконані повністю вірно та оформлення відповідає вимогам, є практичні приклади та власні роздуми з теми заняття. Завдання здані вчасно.	30
Достатній	Завдання виконані загалом вірно, але є незначні помилки та/або помилки в оформленні; присутній креативний підхід у виконанні завдань. Завдання здані вчасно.	25
Середній	Відповіді на завдання самостійної роботи містять ряд помилок, що характеризують знання здобувача як середні. Присутні помилки в оформленні або завдання здано невчасно.	20
Задовільний	Відповіді на поставлені завдання самостійної роботи містять помилки, які є суттєвими або завдання виконане неповністю. Присутні помилки в оформленні та / або завдання здано невчасно.	15
Низький	Відповіді невірні або містять значні помилки, що здебільшого зводять завдання до того рівня, який неможливо оцінити. Присутні помилки в оформленні та / або завдання здано невчасно.	10
Незадовільний	Завдання не виконане зовсім.	0

4. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – залік.